

BRATR CADFAEL

ELLIS PETERS

PAVNA
v ledu

LEGENDÁRNÍ
HISTORICKÁ DETEKTIVKA

Ранна
v ledu

**KNIHY ELLIS PETERS
V NAKLADATELSTVÍ MYSTERY PRESS**

Bratr Cadfael

Zázrak svaté Winifredy
Jeden mrtvý navíc
Mnišská kápě
Svatopetrský jarmark
Malomocný u svatého Jiljí
Panna v ledu
Splátka růží
Poustevník z Eytonského lesa
Zpověď bratra Haluina
Kacířův učeň
Hrnčířovo pole
Příchod Dánů
Svatý zloděj
Pokání bratra Cadfaela
Neobyčejný benediktin

Připravujeme

Právo azylu
Ďáblův novic

BRATR CADFAEL

ELLIS PETERS

PAKNA v ledu

PŘELOŽILA
ZORA WOLFOVÁ

MYSTERY PRESS

2026

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmějí být kopírovány, zálohovány ani šířeny v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Ellis Peters, 1982
Translation © Zora Wolfová, 1996
Cover Illustration © Lubomír Kupčík, 2026
Cover Art © Lukáš Tuma, 2026
Czech Edition © Mystery Press, Praha 2026

ISBN 978-80-7588-909-6 (pdf)

I

Počátkem listopadu roku 1139 se proud občanské války, až donedávna jen pomalý a mírný, náhle vzedmul, převalil se přes město Worcester, odplavil polovinu tamního dobytka, majetku a žen a vyšťval všechny obyvatele, kteří dokázali včas utéct, aby ve snaze zachránit si holý život prchali na sever, co nejdále od pustošivých band, a hleděli se skrýt, kde jenom najdou větší sídlo či klášter, opevněné město anebo pevný hrad, který by jim mohl poskytnout útočiště. Uprostřed měsíce dorazily roztroušené hloučky do Shrewsbury a uprchlíci tu vděčně sklesli do pohostinné náruče kláštera či města, aby se vzpamatovali ze svých útrap a vypověděli, co strašlivého je potkalo.

Až na starce a nemocné nebyli nijak zvlášť zbědovaní, protože opravdu tuhá zima ještě nezačala. Ti, kdo se vyznali v počasí, předpovídali, že letos se dají čekat velká chladna, husté vánice a dlouhé ostré mrazy, ale zatím byla krajina ještě klidná,

podmračená a mírná, a i když se občas nečekaně zvedl vítr, mráz ani sníh dosud nepřišel.

„Díky Bohu!“ zbožně si pochvaloval bratr Edmund, který měl na starosti nemocné. „Jinak bychom byli pohřbili víc lidí než ty tři ubožáky, co už měli stejně na krku přes sedm křížků.“

I tak jen stěží dokázal sehnat ve svém útulku dost postelí pro všechny, kdo je potřebovali, a pro další, co se sem nahrnuli, musel rozložit v kamenné síni vysokou vrstvu slámy. Však se dočkají, a ještě do vánočních svátků se vrátí do pohodlí svých městských domovů, ale zatím, vyčerpaní a ochablí po děsivých zážitcích, potřebují všichni jeho péči a opatství už pomalu vyčerpalo možnosti, jak jim pomoci. Několik uprchlíků, kteří měli ve městě vzdálené příbuzné, odvedli bratři do tamních domácností a příbuzní se o ubožáky ochotně postarali. Těhotnou ženu, jíž se už blížil její čas, pozval i s jejím mužem a vším, co měla u sebe, do svého městského domu zástupce šerifa zdejšího hrabství Hugh Beringar. Učinil tak na naléhání své ženy, kterou si přivezl do bezpečí města i s jejími služebníky, porodní bábou a lékařem, neboť i ona se těšila, že do Narození Páně porodí, a měla pochopení pro každého, kdo přišel ve stejném očekávání a vůbec v jakékoli tísní.

„Naší paní, Matce boží, se takového přijetí nedostalo,“ lítostivě poznamenal ke svému dobrému příteli Hughovi bratr Cadfael.

„Zato moje paní by nic jiného nestrpěla. Aline by vzala do domu každého toulavého psa, kdyby jen mohla. Té chudince z Worcesteru je u nás dobře, nic jí nechybí, potřebuje si jen odpočinout. Do Vánoc se můžeme dočkat dvou porodů, protože dokud ta mladá žena neslehne, nikam ji pustit nemůžeme. Ale ostatní hosty určitě brzy strach přejde a vydají se zas domů.“

„Někteří už odešli,“ řekl Cadfael. „A další, co jsou jen trochu při síle, se k tomu chystají. Není divu, že se chtějí co nejdřív dostat domů a opravit, co se dá. Král prý táhne s početným vojskem k Worcesteru. Jestli tam nechá posádku, budou uprchlíci ve městě přes zimu v bezpečí. Ale musejí si přivést z východu zásoby, protože určitě přišli o všechno, co měli doma.“

Cadfael býval za mlada vojákem i námořníkem a sloužil v dalekých krajích, takže už dávno ze zkušenosti věděl, jak vypadá a páchne vydrancované město a jak zoufale je zpustlé. „A nejenom že si budou chtít přivést zásoby do Vánoc,“ poznamenal. „Hlavně se jim blíží zima. Když jste teď vyhnali z cest všechny ty ničemy, mohou lidé cestovat bezpečně a celkem za dobrého počasí, ale kdo ví, kolik tu bude za měsíc a možná že už za týden sněhu?“

„Nejsem si tak docela jistý, že jsme vyhnali všechny ničemy,“ řekl v ostražitém zadumání Hugh Beringar. „Tady v Shropshiru máme věci pevně v rukou – aspoň prozatím! Ale z východu a severu přicházejí hrozivé zprávy, a to už ani nemluvím o nepokojích na hranicích. Když má král Štěpán tolik co dělat na jihu a hlavu plnou starostí, odkud mu přijdou další poplatky, a marní síly hlavně tím, že bloumá od jednoho cíle k druhému, začnou si různí ctižádostivci v odlehlějších krajích rozšiřovat svá panství a zakládat vlastní království. A jak už jednou dají ostatním příklad, zařídí se podle nich i menší ryby.“

„V zemi, kde zuří bratrovražedná válka, se dá očekávat, že se zhroutí pořádek a zavládne násilí,“ vážně mu přisvědčil Cadfael.

„Ale tady ne, tady k ničemu takovému nedojde,“ rozhodně namítl Hugh. „Prestcote drží uzdu pevně, a pokud bude záležet na mně jako na jeho zástupci, jsem rozhodnut zachovat se

stejně.“ Neboť Gilbert Prestcote, královský šerif Shropshiru, chtěl strávit Vánoce ve svém sídle na severu kraje, takže hradní posádka i zákonná moc v celé jižní polovině hrabství měla teď zůstat v Beringarových rukách. Jenomže útok na Worcester byl možná předzvěstí podobných dalších výpadů. V nebezpečí se ocitla všechna pohraniční města, a nejen před nepřátelskými vpády, vždyť se tu nedalo spoléhat ani na místní strážce a posádky. Nejen jeden mocný pán se už v této sužované zemi přiklonil k druhé straně a mnozí tak jistě učiní i v budoucnu, někteří možná podruhé nebo dokonce potřetí. Církevní hodnostáři a šlechtici se začínali ohlížet především na své zájmy a věrnost hodlali věnovat tomu, od koho se dal čekat větší prospěch. A nepotrvá dlouho, než někteří z nich dospějí k závěru, že je jen v jejich zájmu, aby se obrátili zády od obou bojovníků o trůn a postarali se sami o sebe.

„Zaslechl jsem nějaké řeči, že váš kastelán v Ludlowu není právě moc spolehlivý,“ poznamenal Cadfael. „Prý se spíš kloní k Matyldě, i když mu král Štěpán dal v léno Lacy a svěřil mu ludlowský hrad. A kdyby král nebyl tak nablízku a dobře si na něj nedohlížel, prý by ten chlapík dost možná obrátil.“

Hugh samozřejmě dávno věděl o všem, o čem se Cadfael doslechl. V těchto dobách nebylo v celé zemi šerifa, který by neměl v pohotovosti všechny své zvědy a sám pozorně neposlouchal, co se kde šustlo. Pokud Josce de Dinan z Ludlowu skutečně uvažoval, že přejde na druhou stranu, a potom si to rozmyslel, může Hugh zatím věřit v jeho spolehlivost, ale jen s jistými výhradami, a stejně si na něj raději dá dobrý pozor. Nedůvěra není sice nejstrašnějším zlem občanské války, ale i tak je skličující. Ještě štěstí, že člověk může alespoň věřit sta-

rým osvědčeným přátelům. Vždyť v těchto dnech není snad nikoho, kdo by se náhle nepotřeboval opřít o pevná záda dobrého přítele.

„Když se teď král Štěpán chystá s vojskem do Worcesteru, nehne nikdo ani prstem a nevystrčí hlavu ze dveří, dokud zas neodtáhne. Ale i tak musím pořád naslouchat a být ve střehu.“ Hugh vstal z lavice u zdi Cadfaelovy dílny, kam se vždycky rád na chvíli uchyloval před světem. „Teď už jdu konečně domů lehnout si do své postele – i když mě k manželce nepustí můj vlastní ukřičený spratek. Ale co ví takový zbožný člověk jako vy o otcovských starostech?“

Opravdu, co asi? „Vás ženáče to čeká všechny,“ klidně poznamenal bratr Cadfael. „Najednou jste doma zbyteční a nikdo o vás zvláště nestojí, když ti dva mají oči jen pro sebe. Zajdu na večerní a pomodlím se za vás.“

Nejprve se však stavil ve špitálu prohlédnout spolu s bratrem Edmundem pár pacientů, kteří se jen pomalu vzpamatovávali ze svízelného putování, protože byli hodně zesláblí věkem, chudobou nebo hladem, převázal ránu po noži, která se nechtěla hojit, a teprve potom zašel na večerní pobožnost, aby se kromě svého přítele, jeho ženy a dítěte pomodlil za mnohé jiné, kteří se měli narodit této zimy.

Anglii však zima svírala už kolik let a Cadfael to dobře věděl. Král Štěpán byl korunován a vládl, byť jenom chabě, většině země. Matylda, která s ním soupeřila o trůn, ovládala západ a dělala si stejné nároky jako Štěpán. Tito příbuzní, sestřenice a bratranec, se k sobě chovali krajně nepřítelensky, rvali se spolu a rozervali i Anglii, jenže život musí jít dál, je třeba udržet víru a pevně odolávat nástrahám osudu, nadále obdělávat půdu,

starat se o ni rok za rokem, orat, vláčet, osévat, okopávat a sklízet. A tady v klášteře je zase zapotřebí zasévat sémě víry a ošetřovat a pěstovat duše. Bratr Cadfael se o lidstvo nebál, ať už se stane cokoli. Hughovo dítě bude novým pokolením, novým počátkem, novým utvrzením života; jarem uprostřed zimy.

Posledního listopadového dne zavítal na kapitulní shromáždění bratrského domu svatého Petra a Pavla ve Shrewsbury bratr Herward, podpřevor benediktinského kláštera ve Worcesteru, který sem přijel předchozí noci a jako vzácný host byl uvítán v samotném příbytku opata Radulfa. Ostatní bratři o jeho příjezdu většinou ani nevěděli a podívovali se, kdo to jen může být, že si ho tak obřadně přivádí sám opat a usazuje si ho po pravici. Tentokrát nevěděl ani bratr Cadfael o nic víc než jeho druhové.

Opat a jeho host byli naprosto protikladní. Radulfus byl vysoký, vzpřímený, rázný, s energickými přísnými rysy a důstojně klidný. Když bylo zapotřebí, dokázal vzplanout hněvem, a třebaže svou zlost vždy dobře ovládal, nešťastníci zasažení oním žárem raději vždycky moudře ustoupili. Muž, který teď vešel po jeho boku, byl hubený, malé a útlé postavy, kolem tonzury měl šedé vlasy a bylo na něm vidět, že je ještě hodně unavený po cestě. Stárnoucí oči však hleděly přímo a kolem úst se táhly vrásky prozrazující vytrvalost a trpělivost.

„Náš bratr, podpřevor Herward z Worcesteru, k nám přišel s posláním, v němž jsem mu zatím nemohl příliš pomoci,“ začal opat. „Mnozí z vás jste pomáhali ošetřovat ubožáky, kteří se k nám uchýlili po útěku z jeho města, a zaslechli jste od nich možná něco, co by mu mohlo být dost platné. Požádal jsem ho proto, aby svou žádost zopakoval přede všemi.“

Návštěvník povstal, aby ho všichni lépe viděli a slyšeli. „Byl jsem vyslán, abych pátral po osudu dvou urozených dětí, které byly v péči benediktinů v našem městě, ale po útoku na město uprchly. Zatím se ještě nevrátily a nám se podařilo vysledovat jejich stopy až po hranice tohoto kraje, kde se nám ztratily. Děti se chtěly dostat do Shrewsbury, a protože náš řád je za ně zodpovědný, přišel jsem zjistit, jestli sem dorazily. Od otce opata jsem se dozvěděl, že pokud on ví, sem nedošly, ale není vyloučeno, že se o nich na svých cestách doslechli někteří z dalších uprchlíků, nebo je dokonce viděli a zmínili se o nich před vámi. Byl bych vám vděčný za jakoukoli zprávu, která by vedla k jejich nalezení. Povím vám teď, jak se jmenují: dívka je Ermina Hugoninová, téměř už osmnáctiletá, a byla v péči našich sester v ženském klášteře, a její bratr se jmenuje Yves Hugonin, na starosti jsme ho měli my a je mu teprve třináct. Děti jsou úplnými sirotky a jejich strýc pobýval dlouho v zámoří ve Svaté zemi a právě se vrátil a zjistil, že zmizely. Jistě chápete,“ dodal bratr Herward ztrápeně, „jak trpce si teď vyčítám, že jsme nedokázali své svěřence ochránit, i když po pravdě řečeno to není tak docela naše vina. Za daných okolností jsme prostě nemohli nic dělat.“

„V podobném zmatku a zkáze se dá těžko žádat i po dospělém, aby vše úspěšně zastal,“ zarmouceně souhlasil opat Radulfus. „Ale takové děti...“

„Chcete nám snad říct, že odešly z Worcesteru samy?“ zeptal se váhavě bratr Edmund. Nechtěl to pronést nijak nevěřícně ani přísně, ale bratr Herward vycítil z jeho slov výčitku a pokorně sklonil hlavu.

„Nechci nikterak omlouvat sebe ani náš klášter. Ale všechno se sběhlo trochu jinak, než si představujete. K útoku došlo časně

zrána, ale na jižní straně byl odražen a nevěděli jsme v té chvíli, jak je vážný ani jak silné vojsko se na nás přivalilo. To jsme zjistili až později, když se přemístilo a prorazilo do města od severu. Yves, ten chlapec, byl tou dobou náhodou na návštěvě u své sestry a zůstali od nás úplně odříznuti. Dovolím si říct, že lady Ermina je velmi tvrdohlavá mladá žena. Sestry v té chvíli pevně věřily, že bude nejlepší, když se shromáždí v kostele a vyčkají tam, až se všechno přežene. Pevně věřily, že nájezdníci – i když vám musím prozradit, že mnozí z nich už byli opilí a hodně rozdivočeli – budou mít úctu k jejich stavu a neublíží jim o nic víc, než že jim možná uloupí nějaké cennosti. Tvrdily prostě, že jim jejich víra přikazuje, aby zůstaly, ale lady Ermina byla jiného názoru a trvala na tom, že stejně jako mnozí jiní uteče z města a uchýlí se někam do bezpečí. A protože si to nedala vymluvit a její bratr ji odmítl pustit samotnou, nabídla se mladá jeptiška, Erminina učitelka, že půjde s nimi, aby je bezpečně dovedla do úkrytu. Teprve když všichni nájezdníci odjeli a nám se podařilo uhasit požár a postarat se o mrtvé a raněné, jsme se dozvěděli, že děti utekly z města a chtějí se dostat do Shrewsbury. Vybaveny byly dobře, i když neměly koně, protože o všechny jsme při útoku přišli. Dívka si s sebou vzala své šperky a dost peněz a jistě je natolik chytrá, aby se dokázala včas ukryt. A s lítostí musím přiznat, že nepochybila, když odešla, protože ti mužští z Gloucesteru žádnou úctu k našim sestrám neprojevili, jak sestry pevně doufaly a věřily, ale pustošili a pálili, unesli některé mladičké nejsličnější novicky a těžce zneužili představenou, která dívky chránila. Dívka tedy udělala dobře, že tomu unikla, a jen se modlím, aby teď byla i s bratrem a sestrou Hilarií někde v bezpečném úkrytu. Ale na jisto to bohužel nevím.“

Špitálník Denis, který znal každou duši, jež prošla zdejšími branami, řekl s politováním: „Moc nerad vám to říkám, ale sem ti tři určitě nedorazili. Žádnou takovou trojici jsme tu neviděli. Ale pojdte se mnou a promluvte si sám se všemi uprchlíky, které tu ještě máme v hostinském domě, a třeba i s těmi ve špitálu; možná že se od nich něco užitečného dovíte. Sami jsme až do této chvíle o těch mladých lidech nevěděli, takže jsme se na ně nevyptávali.“

„Třeba věděli o nějakém svém příbuzném, nájemci nebo starém sloužícím tady ve městě, ani se u nás nezastavili a jsou teď v bezpečí za hradbami,“ napadlo sklepníka Matouše.

„Je to dost možné,“ souhlasil bratr Herward a tvář se mu trochu rozjasnila. „Ale sestra Hilarie by je byla asi raději přivedla sem, pod ochranu našeho řádu.“

„Pokud tu nenajdeme nikoho, kdo by nám mohl něco říci, budeme se muset obrátit na šerifa,“ rázně řekl opat. „Ten bude jistě vědět, kdo přibyl do města. Zmínil jste se však, bratře, že strýc těch sourozenců se právě vrátil z Palestiny. Jistě má známosti se zdejšími hodnostáři. Proč tedy nevede toto pátrání sám, osobně? Nemůže přece svalovat všechnu vinu na vás.“

Bratr Herward si vzdychl tak hluboce, až mu drobná postavička zprvu ztuhla a pak zase sklíčeně ochabla. „Jeich strýc je rytířem z rodu Angevinů – ti sourozenci jsou dětmi jeho sestry – a jmenuje se Laurence d’Angers. Skutečně se právě navrátil z křížáckých výprav, ale do Gloucesteru, k Matyldiným vojskům. Pravdou také je, že přijel až po tom nájezdu a žádnou vinu na něm nenese, protože se ho nezúčastnil. Ale nikdo z Gloucesteru se teď neopovází v našem městě ukázat. Je tam teď král s mohutným vojskem a pořádně rozzlobený, stejně

jako každý měšťan, který přišel o všechno, co měl. Takže pátrání po těch dětech se může ujmout jedině náš klášter. Hledáme však děti tak nevinné, že bez zaváhání požádám o pomoc třeba i šerifa.“

„A já vás podpořím,“ ujistil ho Radulfus. „Ale nejprve – pokud nám nikdo z přítomných nemůže nic říct...“ Rozhlédl se tázavě po shromáždění, ale viděl jen, jak všichni vrtí hlavami. „Dobrá, pak se musíme přeptat svých hostů. Víme teď, jak se ti sourozenci jmenují, jak jsou staří a že je s nimi jeptiška, takže bychom se mohli dozvědět něco užitečného.“

Cadfael, který právě odcházel s ostatními ze shromáždění kapituly, však nevěřil, že by z takového pátrání mohlo něco vzejít. Pomáhal v posledních dnech bratru Edmundovi ubytovat ve špitálu hodně vyčerpaných poutníků, ale nepadlo ani slovo, že by z nich někdo podobnou trojici potkal. Pocestní toho navyprávěli až dost a ochotně, takže bylo co poslouchat, ale žádný z nich se nezmínil o sestře benediktinského řádu a dvou urozených dětech, putujících bez doprovodu jediného muže, který by je ochraňoval.

A strýc je zřejmě přívržencem Matylidy, stejně jako Gilbert Prestcote je každým coulem věrný králi a mezi oběma tábory plane nenávist jako svíce hořící ve worcesterském troudu. To všechno nevěstí nic dobrého. Opat Radulfus podpoří ještě dnes poselstvo svou přímluvou, ale je víc než pochybné, že by ti dva zjednali pro Laurence d'Angers nějakou pomoc.

Šerif přijal vyjednavče zdvořile a vážně ve svém sídle na hradě a s nehnutým obličejem vyslechl, co měl Herward na srdci. Byl to zamračený člověk s černým obočím a vousem, s tváří spíše

odstrašující než dodávající jistoty, a přesto svým přísným způsobem spravedlivý. Muž, který si dovedl stát za svým slovem a za svými lidmi, pokud ovšem dostáli požadavkům, jaké na ně měl.

„Mrzí mě, že se dovídám o takové ztrátě,“ řekl, když Herward domluvil, „a ještě s větším zármutkem vám musím povědět, že ve Shrewsbury budete tu trojici hledat marně. Ode dne, kdy došlo k útoku, jsem dostával zprávy o všech lidech, kteří přišli do našeho města z Worcesteru, a ti tři mezi nimi rozhodně nejsou. Když teď Jeho Výsost posílila ve Worcesteru svou posádku, mnozí z utečenců se zase vrátili domů. Jestliže se však, jak říkáte, strýc těch sourozenců právě vrátil do Anglie a je to vlivný člověk, pak by snad mohl vést pátrání po dětech sám, ne?“

Herwardovou slabinou bylo, že vždycky odkládal co nejdéle osudný okamžik, a zatím neprozradil o šlechtici nic víc než jeho jméno. To ovšem do této chvíle nenaznačovalo nic víc než rytíře ověčeného slávou z křížáckých výprav, bojovníka, který se právě vrátil ze Svaté země, kde v této chvíli vládne poměrný klid. Teď se však již nedalo nic dělat, musel s pravdou ven.

„Můj pane,“ řekl Herward s povzdechem. „Laurence d’An-gers je víc než ochoten ujmout se pátrání po svém synovci a neteři, ale potřebuje k tomu váš souhlas nebo zvláštní svolení Jeho královské Milosti. Neboť se vrátil domů jako Angevin, který příslibil věrnost Matyldě, a připojil se i se svými vojáky k jejímu vojsku v Gloucesteru.“ Herward mluvil honem dál ve strachu, že ho šerif zarazí, neboť jakmile Prestcote pochopil dosah jeho slov, stáhl obočí do jediné ocelové čáry nad očima, které se náhle zúžily a dívaly se mnohem ostřeji. „Přibyl do

Gloucesteru až týden po tom útoku, neměl s ním pranic společného, ba ani o něm nevěděl, takže mu nelze nic vyčítat. Hned po návratu zjistil, že děti, jejichž je poručníkem, zmizely, a přeje si je jenom najít a přivést do bezpečí. Nikdo z Gloucesteru se teď však k Worcesteru nemůže přiblížit ani vstoupit na královskou půdu bez zvláštního svolení.“

„Takže vy vlastně jednáte za něj,“ řekl Prestcote po významné odmlce. „Zastáváte se králova nepřítele.“

„Ve vši úctě, můj pane,“ rázně se ohradil Herward, „jednám za mladičké děvče a malého chlapce, děti, které se nedopustily ničeho, co by z nich činilo nepřátele ať krále, nebo Matyldy. Nezáleží mi na rozbrojích mezi královskými příbuznými, jen na osudu dvou dětí, které byly až do toho neštěstí v péči našeho řádu. Není snad přirozené, že se za ně cítíme odpovědní a děláme všechno, co nám velí svědomí, abychom je našli?“

„Naprosto přirozené,“ suše přisvědčil šerif. „Přitom jste ale sám z Worcesteru a jistě nemáte ve velké oblibě královy nepřátele, ani jim snad nechcete pomáhat nebo se starat o jejich klid.“

„Vytrpěli jsme si od nich své stejně jak všichni ve Worcesteru, můj pane. Král Štěpán je naším vládcem, a tak ho také uznáváme. Povinnost však cítím jenom k těm dětem. Považte, jak bezradný a zoufalý je teď jejich poručník. Chce po vás jen jedno jediné, a nic jiného od vás také nežádám, než aby směl beze zbraně vstoupit na královskou půdu a aby mu nikdo nebránil v pátrání po neteři a synovci. Nikdo ho sice nemůže vinít z toho vražedného útoku, ale stejně si nemyslím, že by si byl mezi lidmi z našeho či vašeho kraje jistý, i kdyby měl královský glejt anebo výslovný souhlas. A přece je ochoten nebez-

pečí podstoupit. Pokud mu dáte glejt, zavazuje se, že splní toto poslání a o nic jiného tu dbát nebude. Přijde neozbrojen, jen s dvěma pomocníky. Nemíní podniknout nic jiného, než najít svoje svěřence. Snažně vás o to prosím, můj pane, v zájmu těch dětí.“

I opat Radulfus se přimluvil, i když dost zdrženlivě. „Snad bychom měli slib tak čestného křížáka přijmout bez výhrad.“

Šerif chvíli zamračeně mlčel, nazlobeně uvažoval a pak s chladnou rozhodností prohlásil: „Ne. Žádný glejt vám nevystavím, a i kdyby tu byl sám král a chtěl vám dát svůj souhlas, přemluvil bych ho k pravému opaku. Po tom, co se stalo, se bude s každým Matyldiným přívržencem na mém území nakládat jako s válečným zajatcem, ne-li zvědem. Jestli tu chytne rytíře d’Angers za podezřelých okolností, může mu jít o hlavu, a i kdyby nedělal nic zlého, tak aspoň o svobodu. Nejde jen o to, co sám osobně zamýšlí. I člověk, který se nám zaváže slibem a svůj slib dodrží, si může odnést přehled o našich hradech a posádkách a později prospět nepříteli. Kromě toho mám především za povinnost bojovat proti královým nepřátelům, a když se mi naskytne příležitost oslabit jejich vojska a zajmout jim zdatného rytíře, tak to udělám. Nechci se nijak dotknout sira Laurence d’Angers, o kterém dobře vím, že má vynikající pověst, ale žádný glejt mu nevystavím, a jestli se opováží vydat se k nám i bez něj, měl by si na sebe dát dobrý pozor. Jistě se nevrátil z Palestiny, jen aby shnil někde v žaláři. Pokud se sem opováží, jedná na vlastní riziko.“

„Ale co ta dívka – Ermina?“ bezradně namítl Herward. „A její bratr – vždyť je to ještě dítě. To je snad nebude nikdo hledat?“

„Řekl jsem snad něco takového? Budeme po nich pátrat, jak jen to dokážu zařídit, ale budou je hledat mí lidé. A jestli je najdou, předají je živé a zdravé strýci. Rozešlu rozkaz všem svým kastelánům a velitelům, aby po těch třech začali pátrat a pořádně se po nich vyptali. Ale Matyldina rytíře si na území, které spravuji pro krále, rozhodně nepustím.“

Z neústupného tónu i výrazu jeho tváře pochopili, že nic víc pro ně neudělá a že se s tím musejí spokojit.

„Jistě by vám pomohlo, kdyby vám bratr Herward trochu tu trojici popsal,“ mírně navrhl Radulfus. „I když nevím, jestli tu dívku a její učitelku jeptišku zná dost dobře...“

„Několikrát k nám přišly za chlapcem,“ řekl Herward. „Dokáží vám je všechny tři vypodobnit. Vaši vojáci by se měli ptát po Yvesu Hugoninovi, třináctiletém chlapci a dědici nemalé části otcova jmění. Není na svá léta zvlášť velký, ale statný a dobře stavěný, s kulatým růžovým obličejem a tmavě hnědými vlasy i očima. Ráno, když vypukl všechen ten zmatek, jsem ho viděl v jasně modrém kabátci, v pláštěnce s kapucí a v šedých nohavicích. Pokud jde o ženy – sestru Hilarii poznají nejlépe podle šatu, ale měl bych snad ještě dodat, že je mladá, ne víc než pětadvacetiletá, a velmi štíhlá a půvabná. A ta dívka, Ermina...“ Bratr Herward zaváhal a zahleděl se daleko za šerifa, jako by si chtěl co nejpřesněji vybavit dívku, kterou viděl jen několikrát, a přece se mu živě zapsala do paměti.

„Brzy jí bude osmnáct, ale kdy přesně, to nevím. Je snědší než její bratr, má téměř černé vlasy a oči a je vysoká a velmi energická. Je prý pohotová a chytrá, ale dost umíněná.“

Nebyl to docela přesný popis dívčina zjevu, a přesto ji až překvapivě jasně vystihoval; tím víc, když bratr Herward dodal

trochu roztržitě, spíš jakoby sám k sobě: „Dalo by se říct, že je velmi krásná.“

Bratr Cadfael se vše dozvěděl od Hugh Beringara, ale až když se poslové rozjeli po hradech a sídlech a donesli zprávu i do měst, aby tam byla veřejně rozhlášena. Co Prestcote slíbil, to také do posledního písmene splnil, ještě než se sám rozjel na své panství, aby v klidu oslavil svátky s rodinou. Jestliže bude oznámeno, že se šerif o ztracené děti zajímá, mělo by je to ochránit, kdyby se s nimi někdo z jeho kraje potkal. Herward se mezitím vydal nazpátek do Worcesteru, tentokrát s několika muži coby svými strážci, ale hlavně s pocitem, že se mu poslání podařilo splnit jen zčásti.

„Velmi krásná!“ opakoval po něm Hugh s úsměvem. Byl to však starostlivý, dost smutný úsměv. Vždyť takové dívky, tvrdohlavé, krásné a odvážné, zbloudilé kdovíkde v krajině čekající na zimu a ohrožené lidskými rozbroji, by se snadno mohlo stát něco zlého.

„I podpřevorové mají oči,“ poznamenal mírně Cadfael a míchal bublající sirup proti kašli, který se pomaloučku vařil na roštu v dílně. „Při svém mládí by ta dívka ovšem mohla přijít k úhoně, i kdyby byla ošklivá. Ale co my víme, třeba jsou teď všichni ti tři mladí lidé někde v pohodlí a v bezpečí. Škoda, že jejich strýc patří k druhé straně a nemůže po nich pátrat sám.“

„A to se právě vrátil z Jeruzaléma a těžko mu můžeme vyčítat, jak řádili ti vojáci ve Worcesteru. Nejspíš byl na křížáckých výpravách teprve nedávno a asi ho neznáte?“

„Patří už k jiné generaci, chlapče. Vždyť je to už šestadvacet let, co jsem odešel ze Svaté země.“ Cadfael sundal kotlík z roštu

a odstavil ho na hliněnou podlahu, aby přes noc pomalu zchladl. Opatrně se narovnal v zádech. Táhne mu už šedesátka, i když vypadá sotva na padesát. „Všechno se to tam jistě změnilo. A sláva brzy zašla. Z kterého že vyplouval přístavu?“

„Z Tripolisu, aspoň podle Herwarda. Nejspíš jste to město za svého bouřliváckého mládí dobře znal. Mám dojem, že jste tehdy prošel snad celé pobřeží.“

„Nejvíce jsem však přilnul ke Svatému Šimonu, kde v loděnicích pracovali výborní řemeslníci. Měli tam moc dobrý přístav, a pár mil proti proudu řeky ležela Antiochie.“

Cadfael měl pádný důvod vzpomínat na Antiochii, neboť tam začala a také skončila jeho dlouhá křížácká dráha i jeho láska k Palestině, té krásné nehostinné a kruté zemi zlata, písku a prudkých vichrů. Ve svém dnešním poklidném, práci naplněném přístavu, kde se konečně rozhodl zakotvit, si jen málokdy našel trochu času, aby se vracel ve vzpomínkách k nezapomenutelným místům svého mládí. Teď se mu živě vybavilo celé to město, bujná zeleň říčního údolí, úzký příjemný stín v ulicích a zmatek na tržišti. A Mariam, která prodávala ovoce a zeleninu v Plachtařské uličce, s mladým jemným obličejem zbarveným prudkým sluncem do zlatova a stříbrna a s černými naolejovanými vlasy lesknoucími se pod závojem. Byla mu požehnáním, když přišel jako osmnáctiletý chlapec na Východ, stejně jako když odtud coby ostrílený voják a zkušený mořeplavec ve třiatřiceti odcházel. Mladá vášnivá osamělá vdova, žena z lidu, která by hned tak každému nevyhovovala, protože byla příliš uzavřená, rozhodná a zatvrzelá. Prázdnota, kterou v ní po svém odchodu zanechal její zemřelý manžel, ji nesnesitelně bolela, a když přijala duši i srdce mladého cizince, snažila se tu mezeru

vyplnit. Cadfael se s ní znal celý rok, ještě než křižácká vojska odtáhla k Jeruzalému.

Měl i jiné ženy, před ní i později. Vzpomínal na ně s vděčností a bez sebemenšího pocitu provinění. Dal jim radost a něhu a totéž dostal od nich. Žádná si na něj nikdy nestěžovala. Když občas přece jen pocítil výčitky svědomí, z důvodů spíše formálních, moc si je nepřipouštěl. Bylo by přece urážkou, kdyby měl litovat, že miloval ženu, jako byla Mariam.

„Mají tam teď všelijaké úmluvy, které jim zajišťují mír, i když jen na nějaký čas,“ řekl zamyšleně. „Takový pán z rodu Angevinů by si snadno mohl říct, že je ho teď zapotřebí spíše tady než u nich, zvláště když jde o zájmy jeho vládkyně. A co jsem o něm slyšel, má dobrou pověst. Škoda jen, že se vrátil právě v době, kdy tu panuje největší nenávist.“

„Vůbec je škoda, že slušní lidé mají mít tolik důvodů k nenávisti,“ zarmouceně poznamenal Hugh. „Já sám patřím králi, zvolil jsem si ho s očima otevřenýma. Mám krále Štěpána rád a hned tak by mě nic nezlákalo, abych se přiklonil na druhou stranu. Ale zrovna tak dobře chápu, proč takový baron z Anjou spěchá domů sloužit své veliteli stejně věrně, jako sloužím já Štěpánovi. Tahle občanská válka úplně zpochybnila naše hodnoty, Cadfaele.“

„Ne tak docela všechny,“ pevně namítl Cadfael. „Co jenom vím, ještě nebyla doba, kdy by se na světě žilo snadno a klidně. Váš chlapec ale vyrostle do lepšího, spořádanějšího světa. Ale už jsem pro dnešek hotový a co chvíli mě zavolá zvon na večerní.“

Společně vyšli do studené temné zahrady a ucítili, jak se jim na tváře snesly vločky prvního letošního sněhu. Ve vzduchu bylo cítit napětí, ale sníh padal lehce jako pouhé chmýří. Dále

na severu hustě chumelilo, severozápadní vítr přinesl suchý jemný sníh, který změnil noc v bílou vířivou mlhu, zahalil obrysy, zakryl pěšiny a ležel navátý do ostrých zčeřených vln, které se co chvíli znovu zvedaly a usazovaly v nových útvarech. Údolí zapadla až do nebezpečné míry sněhem a kopce zase trčely odhaleny. Moudří lidé zůstali doma, honem pozavírali okenice a dveře a ucpali všechny škvíry mezi prkny, jimiž se dovnitř snažily prodrat tenké bílé prstíky. První sníh a také první tuhý mráz. Díky Bohu, že Herward a jeho přátelé jsou teď už skoro doma a ten nečas přechkají, pomyslel si Cadfael, když zaslechl zvon vyzvánějící k večerní bohoslužbě, a honem přidal do kroku.

Ale co je asi s Erminou a Yvesem Hugoninovými, kteří teď bloudí někde mezi Shrewsbury a Worcesterem, a co s tou mladou sestrou benediktinského řádu, která se v ušlechtilé nevinosti nabídla, že půjde s nimi a zavede je do bezpečí?

II

Pátého prosincového dne kolem poledního přinesl na shrewsburské opatství jistý pocestný z jihu naléhavou zprávu. Především noc přespál na bromfieldském převorství, nějakých dvacet mil odtud, a měl to štěstí, že aspoň po hlavní silnici se dalo jakžtakž projít. Bromfieldský převor Leonard býval až do svého povýšení mnichem ve Shrewsbury, odedávna se přátelil s bratrem Cadfaelem a věděl o jeho léčitelských schopnostech.

„V noci přinesli na převorství nějakí dobří lidé zraněného muže,“ hlásil posel. „Našli ho vysvlečeného a zbitého u cesty, jak ho tam někdo nechal ležet nejspíš v domněnání, že je mrtvý. A taky už napůl mrtvý je – je na tom hodně zle. Ležet tam celou noc v mrazu, tak by byl do rána dočista zmrzl. Převor Leonard mě požádal, abych sem zašel za bratrem Cadfaelem, protože i když v Bromfieldu dovedou ošetřovat rány, na tenhle případ nestačí, a ty máš prý, bratře, hodně zkušeností z válek a možná že bys toho nešťastníka dokázal zachránit. Moc bys

jim pomohl a byli by ti vděční, kdyby ses k nim mohl vypravit a zdržet se v Bromfieldu, dokud se ten člověk neuzdraví nebo si ho chudáka nepovolá Pán Bůh.“

„Jestli mi dovolí opat a převor, ochotně půjdu,“ vážně odpověděl Cadfael. „Copak tak blízko Ludlowu rádí u silnic lapkové? Tak daleko že by to už na jihu dospělo?“

„A navíc je ten chudák také mnich, poznali to na něm podle tonzury,“ řekl pocestný.

„Pojďte se mnou,“ vybídl ho Cadfael. „Rovnou to povíme převoru Robertovi.“

Převor Robert vyslechl účastně prosbu a nic nenamítal, vždyť nebylo na něm, aby se vydával za tak krutého mrazu na dlouhou cestu. Šel přednést prosbu opatovi a vrátil se s jeho souhlasem.

„Otec opat ti vzkazuje, aby sis vybral ve stájích dobrého koně, budeš ho prý určitě potřebovat, bratře Cadfaele. Smíš zůstat v Bromfieldu, jak dlouho jen bude zapotřebí, a my si mezitím pošleme k svatému Jiljí pro bratra Marka, protože bratr Oswin nemá ještě dost zkušeností, aby se mohl sám starat o naše nemocné.“

Cadfael s ním rozhodně, byť trochu zdrženlivě souhlasil. Oswin je sice nadmíru ochotný a práci oddaný, ale opravdu na něj není spolehnutí, že by dokázal vyléčit různé choroby, které se mohou v zimě vyskytnout. Marek bude jistě opouštět své malomocné v útulku na kraji města s lítostí, ale když Pán Bůh dá, nebude se tu muset zdržet nadlouho.

„Jak vypadají cesty?“ zeptal se Cadfael posla, když si vybíral koně a pocestný nechával svého ve stáji. „Dostal jste se sem celkem rychle a já bych měl taky dorazit do Bromfieldu brzy.“

„Nejhorší je ten vítr, bratře, ale aspoň sfoukal ze silnice skoro všechny sníh; až na pár ošklivých míst. Zaváté jsou jen postranní cesty. Když vyrazíš hned, mělo by se ti jet dobře. Určitě je příjemnější ujíždět k jihu než k severu, aspoň budeš mít vítr v zádech.“

Cadfael si důkladně promyslel, co si s sebou vzít v mošně. Měl různé lektvary, masti a léky proti horečce, jaké se hned tak v žádném špitálu nenajdou, i obyčejnější medicíny, které v Bromfieldu jistě nechybí, a čím méně toho poveze, tím rychleji se mu pojede. Obul si těžké vysoké boty, přes kutnu navlékl silný cestovní plášť a pevně si přitáhl jeho záhyby kolem pasu. Kdyby neodjížděl za tak smutným posláním, měl by radost, že si může zas jednou vyrazit do světa, a navíc si ještě vybrat pěkného koně, což se na opatství hned tak někomu nedovoluje. Svého času se hodně nacestoval za zimy i pod žhavým sluncem a sněhu se nebál, i když byl dost moudrý, aby ho nepodceňoval a pohyboval se v něm co nejopatrněji.

Poté, co začalo sněžit, se už čtyři dny drželo stejné počasí. Kolem poledne vysvitlo na chvíli slunce, pak se zas obloha zatáhla mraky, pozdě večer napadl čerstvý sníh, a třebaže pořád mrzlo až praštělo, sněžilo dlouho do noci. Kolem Shrewsbury se snášel lehký prachový sníh a po každém zafoukání větru se vzorec bílých vloček a černé půdy změnil. Jak Cadfael ujížděl k jihu, byly však louky kolem pořád bělejší a příkopy docela zasněžené. Větve stromů se pod nákladem sněhu prohýbaly a uprostřed odpoledne se už stejně těžce skláněla k východu v obrovitých modročerných mračnecích i obloha. Jestli to takhle půjde dál, přitáhnou za chvíli z kopců vlci a začnou se hladově plížit k lidským obydlím. To už je lépe ježkům, kteří celou zimu

v klidu prospí, nebo veverkám, zalezlým do děr, kde mají připravené zásoby. Na podzim byla přece spousta oříšků i žaludů.

Jízda na koni Cadfaela těšila, i když cestoval sám a za tuhého mrazu. Málokdy měl teď možnost trochu si vyjet, byla to jedna z radostí, kterých se musel vzdát pro poklidný život v klášteře i pro pocit, že konečně ví, kam patří. Ať se člověk rozhodne, jak chce, vždycky něčeho lituje. Cadfael se přikrčil, aby čelil ostrému větru, a spatřil první vichrem hnané sněhové vločky. Byly jemné jako prach, vířily všude kolem a kůň se jich polekal a zpomalil. Zato Cadfael, oblečený v kutně a plášti, je ani necítil. Myslel především na člověka, který ho čeká na konci cesty.

Ten druhý je prý také mnich, aspoň to říkal posel. Že by z Bromfieldu? Určitě ne. Být to jeden z jejich lidí, zmínili by se o něm jménem. Je to snad nějaký mnich, který se vydal v noci na cesty?

Ale za jakým posláním vyrazil? Nebo ho snad loupežníci a vrahové přepadli někde na útěku? Tou dobou se ovšem skrývali v okolí i jiní lidé pocházející z dobytého Worcesteru, a kdepak teď asi jsou? Je možné, že ten pocestný v mnišském šatu utíkal před stejnými krutostmi?

Sníh padal ještě hustěji a kolem Cadfaela se po obou stranách hnaly dvě jemné jakoby pěnové záclony a rozráženy jeho statným tělem před ním povlávaly jako dva konce perličkové šály a poháněly ho vpřed. Snad čtyřikrát se cestou pozdravil s jinými lidskými bytostmi, ale všechny je potkal docela blízko jejich domova. Neboť v takovém nečase se vydávají na cestu jenom zoufalci.

Než dojel k bráně Bromfieldu a překročil lávku přes říčku Onny, setmělo se. Kůň byl vyčerpaný, odfrkoval, až se mu

u nozder srážela zmrzlá pěna, a podrážděně škubal hřbetem a boky. Cadfael s úlevou sesedl mezi loučemi v bráně a předal uzdu laickému bratrovi. To už se před ním otevřelo známé nádvoří, rovnější než shrewsburské, a kolem vyvstaly budovy kláštera, tu a tam pozlacené plamenem louče. Ve tmě se tyčil kostel Panny Marie, na svých skromných základech výstavný a vznešený. Ale přes nádvoří přicházel ze stínů sám převor Leonard, vysoký, klátivě se pohybující, volavku připomínající muž s nosem podobným zobáku a s úzkostlivým výrazem, máchající pažemi jako křídly. Nádvoří bylo přes den jistě několikrát zameteno, ale pod nohama se mu už znovu bělalo jemným sněhovým povlakem. Do rána tu bude plno čerstvého sněhu, pokud ho ovšem vítr z poloviny neodvane a nezanese jinam.

„Jsi to ty, Cadfaele?“ Převor byl krátkozraký a musel i za dne napínat zrak a mhouřit oči, ale pokusil se nahmatat ruku, která se k němu vztahovala, uchopil ji a dobře poznal. „Díky Bohu, že jsi přijel! Moc se o toho člověka strachuji... Ale určitě jsi měl hroznou cestu... Pojď dál, honem pojď dál, všechno jsem pro tebe dal připravit, nocleh i jídlo. Jistě jsi hladový a unavený.“

„Nejdříve bych se na něj chtěl podívat,“ řekl Cadfael rázně, a když cílevědomě vykročil po nádvoří, zanechával na bílé příkrývce čerstvě napadaného sněhu široké stopy svých bot. Převor Leonard rázoval vedle něj, snažil se dělat dlouhýma nohama stejně krátké kroky jako Cadfael a přitom mu rychle všechno povědět.

„Uložili jsme ho zvlášť, aby měl klid, a ustavičně ho hlídáme. Dýchá, ale chraptivě, jako kdyby měl prasklou lebku. Od chvíle, co ho sem přinesli, nepromluvil jediné slovo ani neotevřel

oči. Po celém těle mu naskakují modřiny, ale ty se zahojí. Zato ho někdo pořádně bodl nožem a rána mu hodně krvácela, ale už se nám podařilo krvácení zastavit. Pojdme tudy – uvnitř není taková zima...”

Špitál stál trošičku stranou, chráněn před větrem budovou kostela. Cadfael s Leonardem vešli dovnitř, zavřeli dveře před nočním chladem a Leonard vedl přítele k malé, téměř nezařízené komůrce, kde vedle lůžka hořela olejová lampička. Když vešli, povstal mladý bratr klečící na zemi a trochu poodstoupil od lože nemocného, aby jim udělal místo.

Pacient ležel pod navršenými přikrývkami, natažen na zádech jako v rakvi. Nepochybně dýchal, ale chraptivě a s námahou a svým dechem jen taktak zvedal přikrývku na prsou. Obličej trčící z polštáře měl nehybný, oči zavřené a tváře pod vystouplými lícními kostmi propadlé a promodralé. Na hlavě měl obvaz, který zakrýval tonzuru, a čelo pod fází napuchlé, zhmožděné a tak znetvořené, že se mu ve všech těch ranách úplně ztrácelo jedno oko. Jen těžko se dalo říci, jak asi vypadal, než přišel ke svému zranění, ale Cadfael usoudil, že je urostlý a poměrně mladý, pravděpodobně ne starší než pětatřicet let.

„Opravdu je to pravý div, že nemá zlomené žádné kosti,“ zasedl Cadfaelovi Leonard. „Ledaže by měl prasklou lebku... Ale jistě ho později pořádně prohlédneš...”

„Nejlíp, když se do toho dám hned,“ prakticky řekl Cadfael, svlékl si plášť, položil si mošnu na kamennou podlahu a dal se do práce. V rohu komůrky bylo zatopeno pod malým roštem, ale když Cadfael sáhl pod přikrývku a nahmatl bok, stehno a lýtko, shledal, že svalstvo, které na jeho dotek vůbec nereaguje, je smrtelně chladné. Nemocného tu sice přikryli pečlivě, ale nestačilo to.